

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanska županija
OPĆINA PROZOR-RAMA
Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije**

Općina Prozor-Rama, Kralja Tomislava bb, tel/fax: ++ 387 36 771 912, 771 342,
e-mail: razvoj@prozor-rama.org , www.prozor-rama.org

**INFORMACIJA O STANJU GOSPODARSTVA I OBLASTI ZAPOSŁJAVANJA
U OPĆINI PROZOR-RAMA**

Prozor-Rama, lipanj 2022. godine

Sadržaj:

I. UVOD.....	3
II. PREGLED I STANJE PO POJEDINIM POKAZATELJIMA	3
1. Broj i struktura poslovnih subjekata na području općine Prozor-Rama iz Registra izdanih i upisanih Rješenja/Odobrenja za osnivanje radnji ili obavljanje različitih djelatnosti za pravne i fizičke osobe u 2021.g.....	3
2. Tržište radne snage.....	5
3. Prosječna neto plaća.....	6
4. Umirovljenici.....	6
5. Vanjskotrgovinska razmjena.....	6
6. Indeks razvijenosti.....	6
7. Stanje u javnim poduzećima	7
III. AKTIVNOSTI, MJERE I PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE STANJA U OBLASTI GOSPODARSTVA U OPĆINI PROZOR-RAMA.....	9
1. Strateški projekti i razvojni program na razini općine Prozor-Rama	9
2. Projekti, programi i provedbene aktivnosti za naredni period	12
IV. ZAKLJUČAK	13

I. UVOD

Informacija o stanju gospodarstva i oblasti zapošljavanja u općini Prozor-Rama, analizira strukturu poslovnih subjekata (pravne i fizičke osobe), razvrstanih po djelatnostima, što može biti značajno za donošenje odluka važnih za sve sfere javnog života u ovoj općini.

Analiza socioekonomskih pokazatelja (tržište radne snage, prosječna neto plaća, vrste i broj isplaćenih mirovina, vanjsko trgovinska razmjena) temelj su za dobivanje značajnog podatka o stupnju razvijenosti općine Prozor-Rama u Hercegovačko-neretvanskoj županiji i Federaciji BiH.

Na temelju iskazanih stanja planiraju se aktivnosti, programi, projekti i mjere za poboljšanje stanja u oblasti gospodarstva i zapošljavanja, a sve usklađeno sa Strategijom razvoja općine Prozor-Rama 2011.-2020.

II. PREGLED STANJA PO POJEDINIM POKAZATELJIMA –

1. Broj i struktura poslovnih subjekata, pravnih i fizičkih osoba na području općine Prozor-Rama, u 2021. godini.

Po podacima iz Registra izdanih odobrenja-rješenja za osnivanje radnje ili obavljanje djelatnosti, (kod nadležne općinske službe), s danom 31. 12. 2021.godine, odobrenje - rješenje za osnivanje radnje ili obavljanje djelatnosti posjeduje, ukupno **199** fizičkih osoba u osnovnom, dopunskom i dodatnom zanimanju, (2019-184, 2020- 184) i to za:

- **27** trgovinskih radnji, (2018.-30, 2019-28, 2020.-25),
- **35** ugostiteljskih radnji, (2018.-32, 2019-33, 2020.-33),
- **137** obrta i srodnih djelatnost, od toga:
 - (93) u osnovnom zanimanju (od toga su 38 poljoprivrednih djelatnosti), (2018.-83, 2019-89, 2020.-91),
 - (41) dopunske djelatnosti (obrt i srodne djelatnosti), (2018.-29, 2019-31, 2020.-33)
 - (3) dodatne djelatnosti (obrt i srodna djelatnost), (2018.-2, 2019-3, 2020.-2),
- **98** pravnih osoba (različite djelatnosti i za više vrsta djelatnosti u jednoj pravnoj osobi), (2018.-94, 2019-95, 2020.-95), i
- **96** osoba, posjeduje rješenja za obavljanje prijevoza za vlastite potrebe (2018.-83, 2019-89, 2020.-94).

Tablica 1. Pregled registriranih obrta i srodnih djelatnosti po vrstama djelatnosti;

	Vrsta	Osnovno zanimanje	Dopunsko zanimanje	Dodatno zanimanje	Tradicijski stari obrt		Ukupno
					osnovno	dopunsko	
1	Frizerski saloni	1	1	0	10	0	12
2	Krojačka radnja	1	0	0	3	0	4
3	Kemijska čistionica	1	0	0	0	0	1
4	Staklorezačka radnja	1	0	0	0	0	1
5	Zidarsko-fasaderska djelatnost	6	0	0	0	0	6
6	Internet klub	0	0	1	0	0	1
7	Autolimarska radnja	1	0	0	0	0	1
8	Vulkanizerska radnja	3	1	0	0	0	4
9	Računovodstveno programiranje	1	3	1	0	0	5
10	Kamenorezačka djelatnost	1	0	0	1	0	2
11	Bravarska radnja	1	0	0	0	0	1
12	Građevinsko uslužna djelatnost	1	0	0	0	0	1
13	Proizvodnja proizvoda od plastike	0	0	0	0	0	0

14	Pekarske radnje	3	0	0	0	0	3
15	Završni građevinski radovi	2	0	0	0	0	2
16	Automehaničarska radnja	3	0	0	0	0	3
17	Djelatnost očišćenja	1	0	0	0	0	1
18	Poljoprivredne djelatnosti	37	6	0	0	0	43
19	Proizvodnja rakije	1	0	0	0	0	1
20	Autoprijevoznike djelatnosti	2	1	0	0	0	3
21	Taksi služba	3	0	0	0	0	3
22	Foto video	0	1	0	0	0	1
23	Elektroinstalacijski radovi	1	1	0	0	0	2
24	Optika	0	1	0	0	0	1
25	Urarsko-zlatarsko-filigranska	0	0	1	0	0	1
26	Solarne elektrane	2	23	0	0	0	25
27	Popravak komunikacijske opreme	0	1	0	0	0	1
28	Vjetroelektrane	0	0	0	0	0	0
29	Pržionica kave	0	1	0	0	0	1
30	Površinska obrada i presvlačenje	0	0	0	1	0	1
31	Frizerski i drugi tretmani za uljepšavanje	0	0	0	0	1	1
32	Izrada putnih i ručnih torbi i sl. TSO	0	1	0	0	0	1
33	Proizvodnja namještaja i proizvoda od drva	0	0	0	2	0	2
34	Proizvodnja sokova od voća i povrća	0	0	0	1	0	1
35	Djelatnost auto škola	1	0	0	0	0	1
UKUPNO		74	40	3	19	1	126
Sveukupno sa uključenim tradicijskim obrtima		(74+19) 93	(40+1) 41	3			137

Služba za RPOiF. je tijekom proteklih godina, kontinuirano radila na usuglašavanju podataka iz registra izdanih odobrenja i stvarnog stanja na terenu te po službenoj dužnosti izvršila značajan broj odjava: u 2011. (15) odjava, u 2012..(33) objave, u 2013. (86) odjava, u 2014. (63) objave, u 2015 (24) objave, u 2016. (13) odjava, u 2017. (40) odjava, u 2018. (9) odjava, u 2019.godini (17), u 2020. (2) objave, i u 2021.god. (3) objave po službenoj dužnosti, što je ukupno od 2011. do 31. 12. 2021.godine, (305) odjava po službenoj dužnosti.

Od podataka o stanju i korištenju energije iz obnovljivih izvora (male hidroelektrane, sunčeva energija, energija vjetra) izgrađenih ili u fazi izgradnje (poslovnih subjekata) na prostoru naše općine, od kojih neki posluju kao d.o.o. a neki kao obrt, važni za ovu informaciju su:

-Dodijeljeno je sedam (7) koncesija za korištenje voda, vodotoka rijeka u našoj općini za izgradnju malih hidroelektrana od čega su tri (3) izgrađene i nalaze se u proizvodnom procesu proizvodnje električne energije, a preostale četiri (4) su u različitim postupcima ishođenja potrebnih suglasnosti i dozvola.

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ-a, je nakon provedenog postupka dodjele koncesije za korištenje voda, vodotoka rijeke Rame i javnog vodnog dobra za proizvodnju električne energije izgradnjom 5 (pet) MHE u nizu potpisalo Ugovor o dodjeli predmetne koncesije s poduzećem Ecco-Crima d.o.o. Lug i iste su u postupku ishođenja potrebnih suglasnosti dozvola za izgradnju.

- Na području naše općine izgrađene su i puštene u proces proizvodnje električne energije trideset dvije (32) solarne elektrane različite instalirane snage :

- četiri (4) instalirane snage do 150 kW,
- dvadeset sedam (27) instalirane snage do 23 kW.
- jedna (1) instalirane snage od 3 kW

- Pored navedenoga na prostoru općine, tri (3) postrojenja-solarnih elektrana instalirane snage do 23 kW, su u postupku ishoda potrebnih suglasnosti i dozvola za izgradnju.
- Također je u proizvodnom procesu i pet (5) postrojenja za pretvaranje pogonske snage vjetra u električnu energiju, pojedinačne instalirane snage do 23 kW na lokaciji Proslapska planina.

2.Tržište radne snage

Zavod za statistiku FBiH, iz godine u godinu, prati zaposlenost po različitim metodologijama, zato se niže prikazani podatci trebaju uzeti s rezervom.

Tablica broj 2: Pregled prosječne zaposlenosti i prosječne evidentirane nezaposlenosti:2015-2021.god.

Godina	Prosjeck evidentirane zaposlenosti (stat. bilteni)	Zaposlenost prema podacima Porezne uprave	Prosjeck evidentirane nezaposlenosti
2021	1439	- prema sjedištu poslodavca - 1455 - prema prebivalištu uposlenika-	1806
2020	1412		1845
2019	1431		1783
2018	1414	-	1863
2017	1173	1320	1964
2016	1184	1330	1952
2015	1166	1310	1981

Izvor podataka : Služba za zapošljavanje HNŽ/K,-statistički bilteni i izvješća*.

Tablica broj 3: Procjena ukupnog broja stanovništva, radno sposobnog, aktivnog stanovništva i radne snage u Federaciji BiH, HNŽ/K i općini Prozor-Rama u 2021. god.

Općina	Stanovništvo	Zaposlenost	Nezaposlenost	Radno sposobno stanovništvo	Radna snaga
Federacija BiH	2.758.416	525.397	311.679	1.499.495	837.076
Ukupno HNŽ/K	214.523	52.637	30.639	145.485	83.312
Prozor-Rama	13.271	1.439	1.086	9.509	3.245

Izvor podataka : Služba za zapošljavanje HNŽ/K

3. Prosječna neto plaća

Tablica broj 4: Prosječna neto plaća u 2021. godini

Općina	Prosječna neto plaća u KM	FBiH =100
Prozor-Rama	1022	103

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

4. Umirovljenici

Tablica broj 5: Broj umirovljenika i iznos sredstava za mirovine u 2021. godine

Naziv općine	Vrste mirovine						Ukupno	
	Starosne		Invalidske		Obiteljske			
	Ukupno		Ukupno		Ukupno			
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
Prozor-Rama	756	353.777	179	61.743	448	150.103	1.383	565.623

Izvor podataka : Federalni Zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje

Tablica broj 6: Prosječna isplaćena mirovina u 2021. godini

Naziv općine	Broj zaposl. na 1 umirovljenika	Ukupna prosječna mirovina KM	Prosječna starosna mirovina KM	Prosječna invalidska mirovina KM	Prosječna obiteljska mirovina KM
Prozor-Rama	1,0	408,98	467,96	344,93	335,05

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

5. Vanjskotrgovinska razmjena

Za ostale analize mogu biti korisni podatci o izvozu i uvozu općine Prozor-Rama:

Tablica broj 7: Vanjskotrgovinska razmjena u F BiH općine Prozor-Rama u 2021. god.

Općina	Izvoz u KM 2021	Učešće u izvozu 2021	Uvoz u KM I-XII-2021	Učešće u uvozu 2021	Pokrivenost uvoza izvozom%	Saldo robne razmjene KM
Prozor-Rama	6.236.549	0,07	2.980.314	0,02%	209,26	3.256.227

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

6. Indeks razvijenosti

Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više osnovnih socioekonomskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne samouprave i županija/kantona.

Ciljevi izrade indeksa razvijenosti su uravnoteženi regionalni razvoj županija i jedinica lokalne samouprave u FBiH, kontinuirano unapređenje javne politike korištenjem rezultata indeksa razvijenosti, osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih finansijskih sredstava. Koristi indeksa razvijenosti su unapređenje razvojnog planiranja i implementacije strateških dokumenata u FBiH, učinkovitija raspodjela finansijskih sredstava, utvrđivanje kako predviđenih, tako i nepredviđenih pozitivnih i negativnih učinaka implementacije strateških dokumenata.

Federalni zavod za programiranje razvoja (FZZPR), u svrhu mjerenja sveukupnog utjecaja implementacije strateških dokumenata u FBiH, izrađuje indeks razvijenosti županija i jedinica lokalne samouprave na godišnjoj razini.

Tablica broj 8: Stupanj razvijenosti općine Prozor-Rama u 2018.-2021 godini

Izračun po novoj metodologiji	Prihodi od poreza na dohodak po pc 2021	Stupanj zaposlenosti 2021	Kretanje stanovništva 2018-2021	Učešće starog stanovništva 2021	Stupanj obrazovanja radne snage 2021	Indeks 2021	Rang	Grupa
2018	0,31	0,39	0,80	1,02	0,92	0,65	65	IV
2019	0,35	0,39	0,66	1,02	0,92	0,63	65	IV
2020	0,36	0,39	0,66	1,03	0,94	0,64	64	IV
2021	0,38	0,40	0,67	1,02	0,96	0,65	62	IV

Izvor i obrada podataka : Federalni Zavod za programiranje razvoja.

Indeks razvijenosti ukazuje da je klaster visoko razvijenih JLS vezan za glavni grad Bosne i Hercegovine, Sarajevo. Grupu I po Indeksu razvijenosti čine Centar Sarajevo, Novo Sarajevo, Stari Grad i Novi Grad, kao i Ilidža, Trnovo i Vogošća. Grupu II čine većinom JLS koje su glavni gradovi županija/kantona, tj. Grad Tuzla, Grad Mostar, Grad Široki Brijeg, Grad Goražde, Grad Bihać, Grad Zenica, Doboj-Jug, Tešanj, Hadžići, Čitluk i Ilijaš su također u ovoj grupi.

U skladu sa podacima u V grupu (izrazito nerazvijene općine) ubrajaju se: Ravno, Vareš, Domaljevac-Šamac, Ključ, Bužim, Drvar, Glamoč, Čelić, Teočak, Pale, Sapna, Bosansko Grahovo i Dobretići.

U grupu IV (nerazvijene općine) rangirane prema indeksu razvijenosti ubrajaju se: Grad Livno (50), Fojnica (51), Olovo (52), Grad Zavidovići (53), Foča (54), Kalesija (55), Grad Stolac (56), Grad Bosanska Krupa (57), Grad Cazin (58), Tomislavgrad (59), Gornji Vakuf-Uskoplje (60), Velika Kladuša (61), Prozor-Rama (62), Odžak (63), Sanski Most (64), Kladanj (65) i Bosanski Petrovac (66).

Ovdje treba uzeti u obzir činjenicu da metodologija prikupljanja statističkih podataka nije usklađena sa stvarnim stanjima, posebno u oblasti zaposlenosti i u oblasti bruto društvenog proizvoda, što ne daje realnu sliku o razvijenosti.

Napominjemo da se vrijednosti proizvodnje koje ostvaruju poslovni subjekti koji imaju proizvodnju u općini Prozor-Rama, a sjedište izvan općine Prozor-Rama, pripisuju mjestima gdje imaju sjedište, a ne Prozoru-Rami u kojoj ostvaruju proizvodnju. Radi se o značajnim vrijednostima, posebno u proizvodnji električne energije. U slučaju prikazivanja ove proizvodnje po mjestu stvarnog ostvarivanja proizvodnje, pokazatelji za općinu Prozor-Rama bili bi daleko povoljniji.

7. Stanje u javnim poduzećima kojima je Općina Prozor-Rama osnivač

Javna poduzeća kojima je osnivač Općinsko vijeće Prozor-Rama u proteklom razdoblju su uspješno poslovala.

- Javno komunalno poduzeće „VODOGRAD“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2021. godini bili su: 2.981.572,00 KM,

Ukupni rashodi Društva u 2021. godini bili su: 2.927.058,00 KM,

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 54.513,00 KM,

Broj uposlenih na dan 31. 12. 2021.: 49 (četrdeset i devet)

Temeljni kapital Društva je 3.999.556,00 KM. Općinsko vijeće Prozor-Rama na dan 31. 12. 2021. ima udjel u JKP „Vodograd“ d.o.o. u iznosu od 2.846.831,04 KM, što predstavlja 71,1787% udjela u temeljnom kapitalu. Tijekom 2020. godine na ime povećanja udjela u kapitalu JKP „Vodograd“ Općina Prozor-Rama uplatila je iznos od 2.203.383,00 KM, a u 2021. iznos od 351.853,19 KM. Planirano je povećanje udjela u kapitalu provesti kroz poslovne knjige JKP „Vodograd“ nakon završetka gradnje objekata sortirnice i pratećih objekata, čija izgradnja je financirana sredstvima povećanja udjela u kapitalu.

JKP „Vodograd“ osnivač je posebnog poduzeća koje se bavi poslovima građevnine – „Komgrad“ d.o.o.

- „Javni prijevoz“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2021. godini bili su: 1.056.971,00 KM

Ukupni rashodi Društva u 2021. godini bili su: 1.051.700,00 KM

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 5.271,00 KM

Vrijednost kapitala na dan 31. 12. 2021.: 65.933,00 KM. Općinsko vijeće Prozor-Rama je imatelj udjela od 100% u ukupnom kapitalu Društva.

Broj uposlenih na dan 31. 12. 2021.: 32 (trideset i dva).

- Javno poduzeće „Radio Rama“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2021. godini bili su: 297.831,55 KM.

Ukupni rashodi Društva u 2021. godini bili su: 297.401,18 KM.

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 430,37 KM.

Broj uposlenih na dan 31.12.2021. : 10 (deset).

Upisani temeljni kapital Društva je 5.000,00 KM. Općinsko vijeće Prozor- Rama je imatelj 100% udjela u temeljnom kapitalu Društva. Tijekom 2021. godine na ime povećanja vrijednosti imovine Društva Općina Prozor-Rama uplatila je iznos od 20.000,00 KM iz sredstava Proračuna za 2021. godinu, konto 821529 - ostala osnivačka ulaganja.

- „Agencija za lokalni razvoj“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2021. godini bili su: 228.700,00 KM

Ukupni rashodi Društva u 2021. godini bili su: 235.037,00 KM

Gubitak tekuće godine: 6.337,00 KM

Napomena: navedeni gubitak je računovodstvena kategorija za 2021. nastao kroz aktivnost utroška u 2021. godini (kao i u prethodnoj godini) sredstava koja su zaprimljena kroz poseban projekt u 2019. godini (u 2019. je tim sredstvima ostvarena dobit u visini 21.662,00 KM).

Broj uposlenih na dan 31. 12. 2021: 8 (osam)

Općinsko vijeće ima udjel od 100% u ukupnom kapitalu Društva.

III. AKTIVNOSTI, MJERE I PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE STANJA U OBLASTI GOSPODARSTVA U OPĆINI PROZOR -RAMA

Zbog ukupnog stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja kao i nekih njegovih trendova rasta u negativnom smislu, općina Prozor-Rama, kroz različite mjere i provedbene aktivnosti, nastoji pomoći malim i srednjim gospodarskim subjektima, prije svega zadržati postojeći broj uposlenih i poboljšati uvjete za nova zapošljavanja.

Izdvajaju se vlastita proračunska sredstva (programi poticajnih mjera u gospodarstvu i poljoprivredi, kapitalna ulaganja, edukacija i dr.), traži se i koristi sudjelovanje viših razina vlasti te domaćih i inozemnih ulagača.

Općina Prozor-Rama, kroz realizaciju utvrđenih strateških projekata, razvojnih programa i mjera na ključnim područjima (od čega su neki u fazi realizacije, a neki u pripremi) očekuje značajniji razvitak gospodarskog sektora u narednom periodu i otvaranje novih radnih mjesta.

1. Strateški dokumenti i razvojni programi na razini općine Prozor-Rama:

U svom radu općinske službe se koriste sljedećim strateškim dokumentima koji utvrđuju glavne razvojne smjernice i potrebne mjere i aktivnosti:

- Strategije razvoja općine Prozor-Rama 2011.-2020./21. godine,

Općinsko vijeće općine Prozor-Rama je na sjednici održanoj dana 27. 1. 2021. godine donijelo Odluku o pristupanju izradi Strategije razvoja općine Prozor-Rama za razdoblje 2021.-2027. godine, broj:01-04-202/21 godine.

Izrada Strategije razvoja općine Prozor-Rama za razdoblje 2021.-2027. godine je nastavak kontinuiteta u izradi strateško-planskih dokumenata općine Prozor-Rama, a obzirom na završetak važenja Strategija razvoja općine Prozor-Rama za razdoblje 2011.-2020. godine i do usvajanja nove, primjenjivat će se mjere, projekti i programi iz postojeće Strategije razvoja općine Prozor-Rama za razdoblje 2011.-2020 godine.

- Prostorni plan općine Prozor-Rama 2010.-2020.
- Regulacijski plan centar Prozor 2015.-2020. god.
- Regulacijski plan Šćit (usvojen prednacrt)
- Regulacijski plan Pograđe (usvojen prednacrt)
- Lokalni akcijski plan zaštite okoliša općine Prozor-Rama (LEAP).

Razvojni programi, mjere i aktivnosti oslonjeni na strateške dokumente su brojni. Oni su uglavnom višegodišnji, a najvažniji su sljedeći:

- Izgradnja infrastrukture (putovi, vodovod, rasvjeta) u funkciji poboljšanja općih uvjeta življenja stanovništva, posebno poboljšanja uvjeta za gospodarske djelatnosti. Izgrađenost putne mreže je vidljiva u Prozoru kao općinskom središtu, ali do sada i u većini seoskih naselja. Izgrađenost vodovodne mreže također je dovela do toga da seoska naselja imaju preduvjete za civiliziran život, što je također preduvjet za gospodarski razvoj. Javna rasvjeta je također proširena na veći broj seoskih naselja i doprinosi osjećaju ugodnijeg življenja i boljih uvjeta za poslovanje.

- Program poticaja za zapošljavanje u općini Prozor-Rama za 2021.

Javni poziv objavljen je 13. 10. 2021. godine. Po njemu korisnici sredstava mogu biti fizičke i pravne osobe – obrti, mala i srednja poduzeća koja ostvaruju povećanje uposlenih na poslovima proizvodnje i prerade, na području općine Prozor-Rama. Podnositelji trebaju ispunjavati sve zakonom predviđene uvjete za djelatnost po kojoj traže poticaj.

Djelatnosti koje su prihvatljive za poticanje su sljedeće (Klasifikacija djelatnosti BiH 2010):

Oblast 01 - Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima

Oblast 03 - Ribolov i akvakultura

Oblast 10 – Proizvodnja prehrambenih proizvoda,

Razred 11.07 - Proizvodnja osvježavajućih pića; proizvodnja mineralne vode i drugih flašir. voda

Oblast 13 – Proizvodnja tekstila,

Oblast 14 – Proizvodnja odjeće,

Oblast 15 – Proizvodnja kože i srodnih proizvoda,

Oblast 16 - Prerada drva i proizvoda od drva i pluta; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala, osim razreda 16.10. Piljenje i blanjanje drva (proizvodnja rezane građe),

Oblast 17 – Proizvodnja papira i proizvoda od papira,

Oblast 20 – Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda,

Oblast 22 - Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa,

Oblast 23 – Proizvodnja ostalih nemetalnih proizvoda,

Oblast 24 – Proizvodnja baznih metala,

Oblast 25 - Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme,

Oblast 26 - Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda,

Oblast 27 – Proizvodnja električne opreme,

Oblast 28 – Proizvodnja strojeva i uređaja,

Oblast 29 – Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica,

Oblast 30 – Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava,

Oblast 31 – Proizvodnja namještaja,

Oblast 32 – Ostala prerađivačka industrija,

Ostale oblasti i razredi djelatnosti, ukoliko povjerenstvo za provođenje Javnog poziva utvrdi da isti predstavljaju proizvodnu djelatnost kojom se povećava broj zaposlenih radnika.

Povjerenstvo ima pravo ne predložiti djelatnosti koje predstavljaju proizvodnju vezanu za iskorištavanje prirodnih resursa: vode, drveta, ruda i mineralnih sirovina i sl.

Povjerenstvo može predložiti, a Načelnik odobriti i manji broj programa koji rezultiraju novim zapošljavanjem i u slučaju da oni odstupaju od prethodno iskazanih kriterija, pa i za manji broj novouposlenih od 3 (tri), uz posebno obrazloženje.

Na ovaj javni poziv pristigla je prijava tvrtke GS HOLDING GmbH, Regensburg, Njemačka,

Prethodne aktivnosti vezane za prijavu ove firme na javni poziv:

- Sporazum o zajedničkoj suradnji u oblasti poduzetništva u Prozoru-Rami, potpisan na svečanoj sjednici Općinskog vijeća Prozor-Rama, 6. 9. 2021. godine između općine Prozor-Rama i GS HOLDING GmbH Regensburg, Njemačka,
- Odluka o davanju suglasnosti na nacrt Ugovora o potpori za zapošljavanje po projektu „GS-RAMA“ d.o.o. Prozor-Rama, 20. 10. 2021. Ovom odlukom Općinsko vijeće je dalo suglasnost na nacrt Ugovora o potpori za zapošljavanje po projektu „GS-RAMA“, između općine Prozor-Rama koju zastupa načelnik dr. Jozo Ivančević i GS Holding GmbH, sa sjedištem u Regensburgu, Njemačka, koju zastupa direktorica Snježana Kopruner, kao investitor.
- Odluka o određivanju Poslovne zone Izlaz – 22. 11. 2021. Ovom Odlukom određuje se poslovna zona „IZLAZ“ na području općine Prozor-Rama, definira njezin obuhvat i granice, određuje namjena poslovne zone, opremanje, razvijanje ili obnavljanje infrastrukture u poslovnoj zoni, upravljanje.
- Odluka o utvrđivanju javnog interesa za područje poslovne zone Izlaz -22. 11. 2021. Utvrđuje se da je od javnog interesa izgradnja dijela poslovne zone „IZLAZ“ čija je izgradnja u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom, odnosno Prostornim planom općine Prozor-Rama te da se u tu svrhu može pristupiti potpunom izvlaštenju nekretnina u obuhvatu poslovne zone Izlaz.

Postupak izvlaštenja predmetne nekretnine završen je početkom 2022. godine.

Ovim su izvršene potrebne pripreme za izgradnju tvornice metalnih proizvoda od strane GS HOLDING kao investitora.

Drugi prijava na javni poziv za poticaj za zapošljavanje u 2021. godini nije bilo.

Napominjemo da je javni poziv za 2020. završen tijekom 2021., zbog problema uzrokovanih korona virusom, posebno izraženih tijekom 2020. Na taj javni poziv pristigle su bile prijave od osam poslovnih subjekata. Povjerenstvo je ocijenilo prihvatljivim i predložilo Načelniku potporu za četiri projekta: Crystal Ice d.o.o., Galić commerce d.o.o., A.Č.Amazon d.o.o. i SOR Pekarna Nikolić.

Posebnom informacijom Općinskom vijeću biti će više obrazložen Program poticaja za zapošljavanje za 2021. godinu.

- Projekt jačanja lokalne demokracije

Regionalni program lokalne demokracije na zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2) nastavak je inicijativa podržanih od strane Europske unije – Projekt jačanja lokalne demokracije i naknadno proširenog regionalnog programa lokalne demokracije na zapadnom Balkanu. Kao i prethodne projekte, ovaj projekt financira Europska unija (EU), a provodi Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP).

Projekt za cilj ima jačanje participativne demokracije i EU integracija na zapadnom Balkanu, putem osnaživanja civilnog društva i poticanja mladih na aktivno sudjelovanje u procesu donošenju odluka

te unapređenja poticajnog pravnog i financijskog okruženja za civilno društvo. Pored navedenog, radit će se i na jačanju partnerstava između lokalnih vlasti i civilnog društva na području zapadnoga Balkana, širenjem uspješnog modela transparentnog projektnog financiranja OCD (LOD metodologija) iz proračuna jedinica lokalne samouprave, usmjerenog ka većem građanskom udjelu i udjelu mladih u procesima donošenja odluka i unapređenju pružanja usluga u lokalnim zajednicama.

Općina Prozor-Rama je aplicirala za sudjelovanje te je odabrana za sudjelovanje u ReLOaD2 projektu zajedno s još 12 općina i gradova iz BIH.

- Projekt USAID/PPMG

Kao preduvjet za moguće sudjelovanje u novoj fazi projekta USAID/PPMG, općina Prozor-Rama je u 2021. godini uputila prijavu zainteresiranosti za sudjelovanje. Svrha ovog projekta je davanje podrške marginaliziranim grupama (PPMG) u poduzetničkim planovima.

-Uspostava poslovne zone „IZLAZ“

Usvojenim Prostornim planom općine definirane su prostori za poslovne zone na području općine Prozor-Rama. Sukladno Prostornom planu općine Prozor-Rama 2010.-2020. predviđene su poslovne zone;

– „Osoje“ 12,7 ha

– „Izlaz“ Varvara 63,1 ha

– „Ponir“ 1,5 ha

– „Gračanica“ 2,3ha

– „Bare“ Prozor 6,6h

Općinsko Vijeće Prozor-Rama na svojoj sjednici održanoj dana 22. 11. 2021. god. donijelo je Odluku o određivanju poslovne zone „IZLAZ“. Namjena poslovne zone „IZLAZ“ je poslovna-proizvodno/poduzetničko/turistička. Na istoj sjednici donesena je i Odluka o utvrđivanju javnog interesa, kojom se utvrđuje da je od javnoga interesa izgradnja dijela proslovne zone „IZLAZ“ čija je izgradnja u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom odnosno Prostornim planom općine Prozor-Rama. Definiranje i otvaranje poslovnih zona predstavlja instrument potpore bržem gospodarskom razvoju, stvaranje povoljnih uvjeta i ozračja koje bi poticalo osnivanje i rast poduzeća i povećano zapošljavanje.

2. Projekti, programi i provedbene aktivnosti za naredni period:

- Pribavljanje novih sredstava kroz sudske sporove kojima je cilj pravičnije uvažavanje općine Prozor-Rama i poštivanje zakonskih propisa, a nova sredstva će omogućiti provedbu brojnih, prvenstveno infrastrukturnih i gospodarski važnih projekata
- Nastavak realizacije ranije započetih projekata vodoopskrbe naselja
- Nastavak realizacije ranije započetih projekata uređenja putne mreže za gradska i seoska naselja
- Nastavak ranije započetih projekata tipa Gradska tržnica, Sortirnica i reciklaža otpada, Pročistač otpadnih voda, Dječji vrtić i drugih projekata
- Nastavak potpore gospodarskom projektu „GS – Rama“ koji će doprinijeti značajnom poboljšanju stanja u oblasti zapošljavanja, povećati vrijednost proizvodnje i izvoza u općini Prozor-Rama,

- Nastavak pripreme i provedbe projekata i mjera (iz strateških dokumenata), kroz rad općinske Agencije za lokalni razvoj
- Kreiranje i realizacija novih infrastrukturnih projekata koji će popraviti uvjete za poduzetničke projekte i popravljati opći izgled i ugled Prozora-Rame
- Davanje potpore razvojnim projektima lokalnih poduzetnika i projektima drugih potencijalnih investitora s ciljem povećanog zapošljavanja u općini Prozor-Rama
- Nastavak potpore pojedinačnim i udruženim poljoprivrednicima
- Nastavak potpore aktivnostima kojima se poboljšava stanje u oblasti turizma
- Nastavak aktivnosti na promociji općine Prozor-Rama s povoljnim poslovnim okruženjem
- Nastavak aktivnosti na arheološkim istraživanjima i zaštitnim radovima na lokalitetu Gradac kod Ljubunaca-Uzdola, kao i na ostalim lokalitetima na području općine, s ciljem očuvanja povijesne baštine i korištenja u turističke svrhe
- Nastavak suradnje s gradovima prijateljima, sa susjednim i drugim općinama, kako bi se kreirali i provodili zajednički projekti
- Nastavak suradnje s višim razinama vlasti, s domaćim i međunarodnim tijelima, organizacijama i institucijama, s ciljem kreiranja i provođenja novih razvojnih projekata.

IV. ZAKLJUČAK

Kontinuirano, iako još uvijek blago, povećanje broja uposlenih, a posebno za dva mjesta bolji rang općine Prozor-Rama na ljestvici općina i gradova na ljestvici indeksa razvijenosti, pokazuje kako mjere i aktivnosti koje provodi općina Prozor-Rama pokazuju pozitivne učinke.

Međutim, činjenica da Bosna i Hercegovina već dugi niz godina zauzima najlošija mjesta na svim ljestvicama kojima se mjere uvjeti poslovanja, posebno po lakoći poslovanja kao indikatoru koji objektivno mjeri aspekte poslovne regulative za domaća poduzeća, po kojemu je BiH posljednja od europskih zemalja.

Imajući u vidu da gospodarski razvoj u velikoj mjeri zavisi od razvoja malih i srednjih poduzeća, realizacijom planiranih razvojnih projekata, programa i provedbenih aktivnih mjera, omogućit će se povećanje zaposlenosti kroz jačanje postojećih i potporu otvaranju i radu novih malih i srednjih poduzeća

Svi navedeni programi, projekti i mjere koji su u tijeku realizacije i koji se planiraju realizirati, usklađeni su sa Strategijom razvoja općine Prozor-Rama 2011.-2020./21. godina.

Za daljnja poboljšanja u stanju gospodarstva i povećanja broja uposlenih neophodna je potpora svih sudionika javnog života u općini Prozor-Rama, pa i svih žitelja ove općine, kao i iseljništva – dijaspore koja može donijeti svježije ideje i kapital potreban za nove gospodarske projekte. Ovo posebno dolazi do izražaja sagledavanjem lošeg statusa koji Bosna i Hercegovina ima u Europi i svijetu te je nedostatke na razini države potrebno nadomjestiti većim angažmanom na lokalnoj razini.

Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije
Josip Juričić, Šef Službe